2021 m. gegužės 20 d., ketvirtadienis

P9_TA(2021)0248

Demografinių tendencijų pakeitimas ES regionuose naudojant sanglaudos politikos priemones

2021 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl demografinių tendencijų pakeitimo ES regionuose naudojant sanglaudos politikos priemones (2020/2039(INI))

(2022/C 15/11)

Europos Parlamentas,

— atsižvelgdamas į darbuotojų judėjimo laisvę, kurią garantuoja Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 45 straipsnis,

— atsižvelgdamas į SESV 174 straipsnį dėl Europos ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos stiprinimo Sąjungoje,

— atsižvelgdamas į SESV 107 straipsnio 3 dalies c punktą, kuriuo leidžiama naudoti pagalbą tam tikrų ekonominių sričių plėtrai palengvinti, jei pagalba nedaro neigiamo poveikio konkurencijai („C kategorijos“ regionai),

— atsižvelgdamas į SESV 349 straipsnį dėl atokiausių regionų,

— atsižvelgdamas į SESV 9, 46, 47, 48 ir 147 straipsnius dėl įvairių ES darbo ir užimtumo aspektų,

— atsižvelgdamas į Europos socialinių teisių ramstį, ypač į jo 2, 3 ir 20 principus,

— atsižvelgdamas į pasiūlymą dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo nustatomos bendros Europos regioninės plėtros fondo, „Europos socialinio fondo +“, Sanglaudos fondo ir Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo nuostatos ir šių fondų bei Prieglobsčio ir migracijos fondo, Vidaus saugumo fondo ir Sienų valdymo ir vizų priemonės finansinės taisyklės (COM(2018)0375), ir ypač į jo II skyrių dėl teritorijų vystymosi,

— atsižvelgdamas į pasiūlymą dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (COM(2020)0408),

— atsižvelgdamas į savo 2018 m. balandžio 17 d. rezoliuciją „Ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos stiprinimas Europos Sąjungoje: septintoji Europos Komisijos ataskaita“ ([1]),

— atsižvelgdamas į savo 2017 m. lapkričio 14 d. rezoliuciją dėl sanglaudos politikos priemonių taikymo regionuose reaguojant į demografinius pokyčius ([2]),

— atsižvelgdamas į savo 2011 m. lapkričio 15 d. rezoliuciją dėl demografinių pokyčių ir jų padarinių būsimai ES sanglaudos politikai ([3]),

— atsižvelgdamas į savo 2019 m. kovo 27 d. pranešimą dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl Europos regioninės plėtros fondo ir Sanglaudos fondo ([4]),

— atsižvelgdamas į SESV 20 straipsnį, Reglamentą (ES) Nr. 492/2011 ([5]) ir Direktyvą 2004/38/EB ([6]) dėl laisvo darbuotojų ir jų šeimų judėjimo Sąjungoje,

— atsižvelgdamas į 2020 m. birželio 17 d. Komisijos ataskaitą dėl demografinių pokyčių poveikio,

---

([1]) OL C 390, 2019 11 18, p. 53.
([2]) OL C 356, 2018 10 4, p. 10.
([3]) OL C 153 E, 2013 5 31, p. 9.
([4]) OL C 108, 2021 3 26, p. 566.
([5]) 2011 m. balandžio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 492/2011 dėl laisvo darbuotojų judėjimo Sąjungoje (OL L 141, 2011 5 27, p. 1).
([6]) 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/38/EB dėl Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių teisės laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje, iš dalies keičianti Reglamentą (EEB) Nr. 1612/68 ir panaikinanti Direktyvas 64/221/EEB, 68/360/EEB, 72/194/EEB, 73/148/EEB, 75/34/EEB, 75/35/EEB, 90/364/EEB, 90/365/EEB ir 93/96/EEB (OL L 158, 2004 4 30, p. 77).

2021 m. gegužės 20 d., ketvirtadienis

— atsižvelgdamas į 2020 m. liepos 27 d. Komisijos veiksmų planą „Kaimo plėtra. Ilgalaikė kaimo vietovių vizija“ ([7]),

— atsižvelgdamas į 2020 m. birželio 8 d. priimtas Tarybos išvadas „Demografiniai iššūkiai. Tolesni veiksmai“,

— atsižvelgdamas į 2021 m. sausio 27 d. Komisijos pristatytą Žaliąją knygą dėl senėjimo „Kartų solidarumo ir tarpusavio atsakomybės puoselėjimas“,

— atsižvelgdamas į 2020 m. lapkričio 16 d. Komisijos veiksmų gaires „Demografiniai Europos pokyčiai. Žalioji knyga dėl senėjimo“ ([8]),

— atsižvelgdamas į 2017 m. gruodžio mėn. Europos teritorijų planavimo ir sanglaudos stebėsenos tinklo (ESPON) ataskaitą dėl naujos užimtumo dinamikos Europoje geografijos,

— atsižvelgdamas į 2019 m. birželio mėn. ESPON politikos apžvalgą „Darbo jėgos migracijos problemų sprendimas Europoje: tvirtesnis funkcinis požiūris“,

— atsižvelgdamas į Jungtinių Tautų Ekonomikos ir socialinių reikalų departamento Gyventojų skyriaus pranešimą dėl 2019 m. pasaulio gyventojų skaičiaus prognozės (angl. *World Population Prospects 2019*),

— atsižvelgdamas į 2020 m. birželio 17 d. Europos Komisijos ataskaitą dėl demografinių pokyčių poveikio ([9]),

— atsižvelgdamas į 2019 m. Europos regionų konkurencingumo indeksą,

— atsižvelgdamas į EBPO dokumentą dėl prisitaikymo prie demografinių pokyčių, parengtą pirmajam G 20 Užimtumo darbo grupės posėdžiui, kuris vyko 2019 m. vasario 25–27 d. Tokijuje, G 20 pirmininkaujant Japonijai,

— atsižvelgdamas į 2002 m. Barselonos tikslus,

— atsižvelgdamas į 2016 m. Regionų komiteto ataskaitą dėl demografinių pokyčių poveikio Europos regionams,

— atsižvelgdamas į 2018 m. Regionų komiteto pranešimą „Protų nutekėjimo klausimo sprendimas. Vietos ir regionų matmuo“,

— atsižvelgdamas į 2020 m. spalio 12–14 d. Regionų komiteto nuomonę „Demografiniai pokyčiai – pasiūlymai dėl neigiamo jų poveikio ES regionams įvertinimo ir šalinimo“,

— atsižvelgdamas į šiuo metu rengiamą Komisijos ilgalaikę kaimo vietovių viziją,

— atsižvelgdamas į 2020 m. gruodžio 8–10 d. Regionų komiteto nuomonę „ES kaimo vietovių atgaivinimo strategija“,

— atsižvelgdamas į 2020 m. sausio 30 d. Regionų komiteto demografinių pokyčių teritorinio poveikio vertinimo ataskaitą,

— atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 54 straipsnį,

— atsižvelgdamas į Užimtumo ir socialinių reikalų komiteto ir Žemės ūkio ir kaimo plėtros komiteto nuomones,

---

([7]) Ares(2020)3866098.
([8]) Ares(2020)6799640.
([9]) https://ec.europa.eu/info/files/report-impact-demographic-change-reader-friendly-version-0_lt

— atsižvelgdamas į Regioninės plėtros komiteto pranešimą (A9-0061/2021),

A. kadangi gyventojų pasiskirstymas vietos, regionų, nacionaliniu ir ES lygmenimis, taip pat jo stabilumas ar pokyčiai valstybėse narėse ir jų regionuose pasižymi labai skirtinga dinamika, o tai daro nevienodą poveikį gyventojų skaičiaus mažėjimo reiškiniui ir galiausiai Sąjungos socialinei, ekonominei ir teritorinei sanglaudai; kadangi, remiantis 2019 m. Europos regionų konkurencingumo indeksu, esama atotrūkio tarp sostinių (didmiesčių regionų) ir labiau periferinių regionų, t. y. 78 proc. Europos gyventojų gyvena miestuose arba funkcinėje miesto zonoje ir naudojasi kokybiškomis energetikos, transporto ir skaitmeninio junglumo paslaugomis, o daugelis periferinių regionų vis dar susiduria su sunkumais šiose srityse; kadangi sanglaudos politika, kaip pagrindinis viešųjų investicijų šaltinis ES, sudaranti 8,5 proc. valdžios sektoriaus kapitalo investicijų, gali atlikti svarbų vaidmenį sprendžiant šias demografines problemas, taip pat siekiant išsaugoti ES natūralią demografinę pusiausvyrą ilguoju laikotarpiu;

B. kadangi šiame pranešime „išsiunčiantieji regionai“ – tai regionai, kurie dėl nuolatinės emigracijos per tam tikrą laikotarpį praranda aukšto lygio įgūdžius ir (arba) kompetenciją (viename ar keliuose sektoriuose / srityse) kitų regionų naudai, o „priimantieji regionai“ – tai regionai, kurie dėl nuolatinės imigracijos per tam tikrą laikotarpį įgyja aukšto lygio įgūdžius ir (arba) kompetenciją (viename ar keliuose sektoriuose / srityse);

C. kadangi demografinėms tendencijoms įtaką daro ir klimato kaita, ypač su šiuo procesu susiję potvyniai ir karščio bangos; kadangi koordinuotas požiūris, kuriuo integruojami tvarumo, žalinimo ir skaitmeninimo principai į įvairias ES politikos sritis, taip pat galėtų padėti pakeisti neigiamas demografines tendencijas;

D. kadangi esama didelės sąsajos tarp, viena vertus, teikiamų socialinių paslaugų, fizinio ir IRT junglumo, švietimo ir darbo galimybių ir, kita vertus, galimybės išlaikyti gyventojus tam tikrose vietovėse ar į jas pritraukti; kadangi daugelyje ES regionų, įskaitant kaimo vietoves, kurios sudaro 44 proc. Sąjungos ploto, atokius, periferinius, salų ir kalnuotus regionus, kurie patiria sunkumų geografiniu, socialiniu ir ekonominiu požiūriu, vis dar esama didelių šių paslaugų teikimo spragų; kadangi šiems regionams ypač didelį poveikį daro mažas tankumas, gyventojų kėlimasis iš kaimo į miestą ir jų skaičiaus mažėjimas, o tai daro neigiamą poveikį senėjimui, kartų atsinaujinimui ir žemės ūkio plėtrai; kadangi turėtų būti plėtojama didesnė sąveika su ES transporto politika, kad būtų patenkinti konkretūs retai apgyvendintų ir tuštėjančių regionų poreikiai; kadangi dabartinė ES gyventojų senėjimo tendencija turi svarbių ekonominių ir socialinių padarinių, pvz., aukštesnį priklausomybės dėl amžiaus santykį, spaudimą fiskalinės ir socialinės apsaugos sistemų tvarumui bei didesnę įtampą sveikatos priežiūros ir socialinės apsaugos sistemose;

E. kadangi laisvas darbuotojų judėjimas yra viena iš keturių Europos Sąjungos ir jos bendrosios rinkos laisvių;

F. kadangi, nors ankstesniais dešimtmečiais ES gyventojų skaičius labai išaugo, augimo tempas dabar mažėja ir tikėtina, kad ilgainiui gyventojų skaičius smarkiai sumažės; kadangi 2015 m. Europos Sąjungoje pirmą kartą natūraliai sumažėjo gyventojų skaičius – gimimų buvo mažiau nei mirčių; kadangi 2019 m. Europoje gyveno tik 6,9 proc. pasaulio gyventojų, o iki 2070 m. joje gyvens mažiau nei 4 proc. pasaulio gyventojų ir ypač jų sumažės Rytų ir Pietų Europoje dėl mažo gimstamumo rodiklio ir grynosios vidinės ES migracijos iš šių teritorijų; kadangi ilgalaikės demografinės tendencijos Europos regionuose teberodo mažesnį gimstamumą ir senstančią visuomenę, išskyrus tam tikrus atokiausius regionus, visų pirma Majotą, kur prognozuojama, kad 2050 m. gyventojų skaičius išaugs 38 proc. palyginti su 2010 m., ir Prancūzijos Gvianą, kur atitinkamai numatomas 26 proc. augimas ([10]);

G. kadangi demografiniai aspektai turėtų būti integruoti į įvairias politikos sritis, be kita ko, įtraukiant juos į ilgalaikius prioritetus; kadangi svarbu rinkti ir stebėti patikimus statistinius duomenis ir remti mokslinius tyrimus bei keitimąsi gerąja patirtimi visais lygmenimis, kad būtų skatinamas geresnis demografinių problemų supratimas, numatomas jų poveikis darbo rinkoms ir kuriami novatoriški ir veiksmingi sprendimai siekiant užtikrinti vyresnio amžiaus žmonėms palankią aplinką;

([10]) Šaltiniai: INSEE (Prancūzijos nacionalinis statistikos ir ekonomikos tyrimų institutas), Jungtinės Tautos

2021 m. gegužės 20 d., ketvirtadienis

H. kadangi dėl COVID-19 pandemijos kilusi sveikatos ir ekonomikos krizė aiškiai parodė, kad kartų solidarumas, kartu su tinkamu sveikatos ir socialinės priežiūros sistemų finansavimu ir tvaria ekonomika, yra atkūrimo proceso ir įtraukesnės bei atsparesnės visuomenės kūrimo varomosios jėgos; kadangi COVID-19 pandemija atskleidė mūsų sveikatos priežiūros sistemų pažeidžiamumą, visų pirma dėl visuomenės senėjimo; kadangi COVID-19 pandemija dar kartą pabrėžė pagyvenusių žmonių orumo ir jų pagrindinių teisių apsaugos ir propagavimo ES svarbą;

I. kadangi tikėtina, kad COVID-19 krizė turės didelį poveikį gimstamumui ir mirtingumui bei migracijos srautams Europoje, tačiau visos ekonominės, socialinės ir su užimtumu susijusios pandemijos pasekmės vis dar nežinomos; kadangi reikės nuodugniai išanalizuoti ypatingų priemonių, kurių imtasi reaguojant į krizę, trumpalaikį ir ilgalaikį poveikį demografinėms tendencijoms, be kita ko, atsižvelgiant į lyčių aspektą; kadangi iš preliminarių tyrimų matyti, jog pandemija padidino esamą vyrų ir moterų nelygybę, įskaitant didesnį neapmokamo priežiūros darbo mastą ir darbo vietų praradimą; kadangi visuomenės sveikatos krizė daro neproporcingą poveikį moterims ir mergaitėms, visų pirma priklausančioms pažeidžiamiausioms grupėms, ir į tai reikėtų atsižvelgti vykdant sanglaudos politiką, be kita ko, nukreipiant investicijas į priežiūros paslaugas ir gerinant darbo sąlygas šiame sektoriuje, taip pat remiant perėjimą prie priežiūros ekonomikos;

J. kadangi nuo 2008 m. ekonomikos krizės pradžios Europoje registruojamas jaunų išsilavinusių specialistų judėjimas iš Pietų ir Rytų Europos į Šiaurės-Vakarų Europos šalis; kadangi esama didelės koreliacijos tarp regiono socialinių ir ekonominių sąlygų ir jo protų nutekėjimo ir (arba) protų įtekėjimo dinamikos; kadangi išsiunčiantieji regionai ir priimantieji regionai turės dirbti kartu sprendžiant iškilusias problemas ir taikant integruotus metodus, kad būtų parengta ilgalaikė politika, kuria siekiama užtikrinti kuo geresnę gyventojų gyvenimo kokybę;

K. kadangi inovacijos ir investicijos į žmogiškąjį kapitalą yra pagrindinės socialinio, ekonominio ir užimtumo augimo varomosios jėgos valstybėse narėse ir jų regionuose vidutiniu ir ilguoju laikotarpiais;

Dabartiniai su demografiniais pokyčiais susiję ypatumai ir uždaviniai ES

Bendrosios aplinkybės

1. pabrėžia, kad keturios laisvės yra ES konkurencingumo ir jos vertybių kertinis akmuo; vis dėlto pažymi, kad daugiau dėmesio reikėtų skirti jų poveikiui demografinėms tendencijoms ir su tuo susijusioms pasekmėms pusiausvyrai tarp valstybių narių ir jų viduje, taip pat jų ekonominei, socialinei ir teritorinei sanglaudai; pabrėžia, kad ES susiduria su dideliu demografiniu iššūkiu, kurį, nepaisant skirtingo poveikio regionuose, reikia pripažinti ir spręsti kompleksiškai, kad būtų atkurta pastaraisiais metais buvusi neigiama natūrali demografinė pusiausvyra; kadangi dabartinių neigiamų demografinių tendencijų Europos teritorijose pakeitimas, taikant priemones, kuriomis šalinamos jų priežastys, o ne tik pasekmės, Europos Sąjungai turėtų būti prioritetinės svarbos klausimas, greta dvejopo tikslo paspartinti klimato politikos veiksmus ir skaitmeninę pertvarką;

2. šiuo atžvilgiu atkreipia dėmesį į didelius demografinius kontrastus, susijusius su skirtingomis ekonominėmis galimybėmis, paslaugų teikimu, prieinamumu, transportu ir skaitmeniniu junglumu tiek Sąjungos, tiek valstybių narių lygmeniu tarp pagrindinių, didmiesčių regionų ir periferijos; atsižvelgdamas į tai, pakartoja, kad transeuropinis transporto tinklas (TEN-T) gali būti veiksmingas tik tuo atveju, jei vietos transporto infrastruktūra veiks efektyviai; pabrėžia, kad šie skirtumai ypač pastebimi kaimo vietovėse arba vietovėse, kuriose esama gamtinių ar specifinių kliūčių, pvz., retai apgyvendintuose ir kalnuotuose regionuose, taip pat žemyninėje dalyje ir salose bei atokiausiuose regionuose; pakartoja, kad prieigai prie daugumos salų ir atokiausių regionų būdingas retas ir dažnai brangus transportas;

3. pastebi, kad BVP vienam gyventojui, pajamų lygis, užimtumo lygis, gimstamumo rodiklis, socialiniai ir ekonominiai veiksniai, kaimo ir miesto atskirtis ir visuomenės senėjimas yra vieni svarbiausių veiksnių, turinčių tiesioginį poveikį demografijai; pažymi, kad visų pirma dabartinė užimtumo dinamika sukuria demografinius srautus ES regionuose, o tai lemia socialinius ir teritorinius skirtumus ir problemas, kurias reikės spręsti įgyvendinant sanglaudos politiką po 2020 m.;

pabrėžia, kad iš rytinių, pietinių ir centrinių regionų į šiaurės ir šiaurės vakarų regionus Sąjungoje dažniausiai migruoja jauni, išsilavinę ir kvalifikuoti darbuotojai; pažymi, kad pastaraisiais metais dėl ne ES piliečių migracijos ES pavyko išvengti gyventojų skaičiaus sumažėjimo;

4. atkreipia dėmesį į tai, kad Europoje akivaizdi visuomenės senėjimo ir gimstamumo mažėjimo problema, o tai daro įtaką priklausomybės dėl amžiaus santykiui ir neigiamą poveikį darbo jėgos augimui, kuris gerokai atsilieka nuo praėjusio dešimtmečio; įspėja apie matomą darbo jėgos skaičiaus mažėjimą Rytų, Pietų ir Vidurio Europos regionuose; pažymi, kad visuomenės senėjimas taip pat turi įtakos būsto ir transporto planavimui, infrastruktūros ir paslaugų poreikiams, taip pat fiskalinės ir socialinės apsaugos sistemų tvarumui; pažymi, jog reikalinga aktyvaus senėjimo politika, kad būtų sumažintas neigiamas demografinių pokyčių aspektas, visų pirma kaimo ir atokiose vietovėse, ir užtikrinta tinkamo lygio gyvenimo kokybė visiems gyventojams;

5. atkreipia dėmesį į besitęsiančią COVID-19 sveikatos krizę ir galimą vidutinės trukmės ir ilgalaikį socialinį bei ekonominį poveikį darbo rinkos dinamikai; taip pat apgailestauja, kad COVID-19 pandemija neigiamai paveikė vidutinę gyvenimo trukmę Europoje; pabrėžia, kad saviizoliacijos ir socialinių kontaktų ribojimo priemonės, nepaisant jų teigiamo poveikio mažinant užsikrėtimų skaičių, turėjo matomą poveikį gamybai, paklausai ir prekybai, dėl to sulėtėjo ekonominė veikla ir padidėjo nedarbas, labai sumažėjo įmonių pajamos ir padidėjo valstybės deficitas; pažymi, kad dėl to galima prognozuoti naują jaunimo migracijos bangą tiek valstybių narių viduje, tiek tarp jų;

6. pabrėžia, kad tebesitęsianti COVID-19 krizė atskleidė didelius sveikatos priežiūros paslaugų kokybės ir prieinamumo skirtumus; atsižvelgdamas į tai primena, kad reikia remti viešąsias paslaugas kaimo vietovėse, pvz., sveikatos priežiūros įstaigas, siekiant panaikinta labai didelę nelygybę ir tikėtinos gyvenimo trukmės skirtumus, susijusius su gyvenamąja vieta, socialiniu statusu ir išsilavinimo lygiu; primena, kad pandemija taip pat atskleidė skaitmeninę atskirtį, ir ji visų pirma paveikė vyresnio amžiaus žmones ir asmenis, gyvenančius mažiau išsivysčiusiuose regionuose, kaimo ir (arba) kalnuotose atokiose vietovėse, taip pat atokiausiuose regionuose;

7. pabrėžia dar vieną pandemijos atskleistą problemą, t. y. poreikį užtikrinti deramas darbo ir gyvenimo sąlygas sezoniniams darbuotojams, kurie yra svarbūs užpildant laisvas darbo vietas tam tikruose ekonomikos sektoriuose, ypač žemės ūkyje;

8. pabrėžia, kad nustatyti gyventojų skaičiaus mažėjimo proceso mastą yra tikras iššūkis, nes statistiniai įrašai nesuteikia tikslių duomenų, kadangi skaičiai apie tam tikras teritorijas paliekančius žmones pateikiami pavėluotai tik po daugelio metų; be to, pažymi, kad Eurostato prognozėse dėl gyventojų skaičiaus ateinantį dešimtmetį nurodoma, kad gyventojų skaičius gali sumažėti tiek kaimo, tiek miesto regionuose; šiuo atžvilgiu pabrėžia, kad svarbu teisingai įvertinti demografinių problemų mastą ir tinkamai jas spręsti, be kita ko, siekiant kovoti su radikalėjimu ir Europos integracijos procesui priešiškais judėjimais, taip pat stiprinti ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą; rekomenduoja išnagrinėti galimybę, be BVP ir gyventojų tankumo, naudoti ir kitus rodiklius didelių ir nuolatinių trūkumų turinčioms teritorijoms klasifikuoti; be to, pabrėžia atnaujintų statistinių demografinių duomenų, suskirstytų bent NUTS 3 lygmeniu, svarbą siekiant geriau stebėti demografinių tendencijų poveikį teritorijoms ir sudaryti sąlygas imtis veiksmingesnių ir tikslingesnių veiksmų joms spręsti; prašo valstybių narių investuoti į duomenų rinkimo pajėgumų modernizavimą siekiant nustatyti demografinius pokyčius skirtingais NUTS lygmenimis;

Vietos ir regionų aspektai

Išsiunčiantieji regionai

9. pažymi, kad apskritai kaimo vietovėse, poindustrinėse vietovėse ir miestuose, kurie, palyginti su pagrindinėmis didmiesčių teritorijomis, yra nepakankamai išvystyti, taip pat atokiose teritorijose, įskaitant salas ir daugumą atokiausių regionų, susiduriama su keletu joms būdingų situacijų: gerokai sumažėjęs gyventojų skaičius, taip pat ir dėl gimstamumo, mažesnis nei vidutinis nacionalinis ar ES pajamų lygis ir teritorinės integracijos su kitais regionais sunkumai, dėl kurių kyla didesnė gyventojų skaičiaus mažėjimo rizika; pažymi, kad tokia padėtis taip pat lemia sudėtingą viešųjų paslaugų, pvz., būsto, švietimo, sveikatos priežiūros, prieinamumą, įskaitant galimybę gauti būtinų vaistų; atkreipia dėmesį į tai, kad kaimo regionams šiuo metu tenka 28 proc. Europos gyventojų, tačiau prognozuojama, kad ateityje jų labai sumažės; pabrėžia, kad būtina toliau stiprinti kaimo vietovėms skirtas ES iniciatyvas, pvz., sanglaudos ir žemės ūkio politiką, remiant geresnį

politikos iniciatyvų, kuriomis didinamas jaunimo užimtumas, verslininkystė, skaitmeninimas ir parama jauniems ir naujiems ūkininkams, koordinavimą; šiuo požiūriu palankiai vertina Komisijos ketinimą paspartinti didelio pralaidumo plačiajuosčio ryšio infrastruktūros kūrimą retai apgyvendintose ir kaimo teritorijose ir mano, kad tai yra galimybė pagerinti gyvenimo kokybę ir skatinti mokymosi galimybes, darbo vietų kūrimą, inovacijas, geresnį sveikatos priežiūros paslaugų ir kitų viešųjų paslaugų prieinamumą, prisitaikymą prie technologinių pokyčių ir kultūros vietų bei laisvalaikio užsiėmimų plėtrą; pabrėžia, kad moterys kaimo vietovėse yra labai svarbios šių bendruomenių raidai ir kad labiau pripažįstant moterų darbą ir teises kaimo vietovių darbo rinkoje reikšmingai sumažėtų gyventojų skaičiaus mažėjimo rizika; ragina Komisiją ir valstybes nares parengti konkrečias strategijas, kuriomis būtų skatinamas moterų įgalėjimas kaimo vietovėse; ragina rinkti pagal lytį suskirstytus duomenis siekiant nustatyti dabartinę lyčių nelygybę ir su ja kovoti;

10. atkreipia dėmesį į kai kuriuos demografinius pokyčius, verčiančius vienus gyventojus iš minėtų regionų išvykti, o kitus atgrasančius nuo persikėlimo ten: prasta infrastruktūra, įskaitant spartaus plačiajuosčio interneto ir transporto tinklų trūkumą, didelis jaunimo nedarbas, mažiau galimybių įsidarbinti, visų pirma pareigose, kurioms būtinas aukštasis išsilavinimas, ir apskritai moterims, viešųjų ir privačių paslaugų trūkumas, sudėtinga prieiga prie sveikatos priežiūros paslaugų, mažiau švietimo, komunalinių ir socialinių paslaugų galimybių, todėl sunkiau prisitaikyti prie technologinių pokyčių, taip pat kultūros vietų ir laisvalaikio užsiėmimų stoka; be to, primena klimato kaitos ir su ja susijusių gamtinių pavojų daromą poveikį gyventojų skaičiaus mažėjimui, pvz., intensyvių karščio bangų, kurios lemia dykumėjimą tam tikrose pietinėse vietovėse;

11. pabrėžia, kad dėl nepakankamos tam tikrų regionų ekonominės struktūros įvairovės gali būti sukurta neigiama „etiketė“, taip pat tarp jų gyventojų, reiškiančių nepasitenkinimą gyvenimo kokybe ir jiems prieinama infrastruktūra bei paslaugomis; šiuo atžvilgiu reiškia susirūpinimą dėl „nepasitenkinimo geografijos“ – ji vystosi daugelyje ES regionų, kuriuose žmonės jaučiasi palikti nuošalyje, ir yra glaudžiai susijusi su demografiniais pokyčiais; atsižvelgdamas į tai pabrėžia protų nutekėjimo veiksnius, kurie lemia gerai apmokytų ir kvalifikuotų žmonių migraciją iš vieno regiono ar šalies į kitą; ypač atkreipia dėmesį į tai, kad dėl medicinos darbuotojų, pvz., gydytojų, slaugytojų, ir mokytojų masinio išvykimo, kurį paskatino pastaraisiais metais gerokai sumažintas viešasis sveikatos ir socialinės priežiūros finansavimas, pablogėjo sveikatos priežiūros ir švietimo kokybė, todėl, ypač atokiose ir kaimo vietovėse bei atokiausiuose regionuose, sunku gauti aukštos kokybės sveikatos priežiūros ir švietimo paslaugas;

12. mano, kad miestų teritorijoms taip pat būdingas gyventojų skaičiaus mažėjimas, nes nuo 1990 m. kas penktas Europos miestas susidūrė su gyventojų skaičiaus mažėjimu; vis dėlto pažymi, kad miestų gyventojų skaičiaus mažėjimas ne visada yra nuolatinis linijinis procesas ir gali būti epizodinis arba laikinas, atsižvelgiant į teritorinį kontekstą;

13. pabrėžia „vidinio pakraščio“ modelį ta prasme, kad Centrinės, Rytų ir Pietų Europos regionai praneša apie labai neigiamą bendrą gyventojų migracijos lygį, o Šiaurės ir Vakarų Europos regionai praneša apie iš esmės teigiamą lygį ir priima daug ekonominių migrantų; mano, kad šie skirtumai taip pat didėja kaimo vietovėse, kuriose sanglaudos politika ir BŽŪP ištekliai turi būti labiau orientuoti į inovacijas, siekiant paskatinti jaunimą pradėti ūkininkauti, taip pat į skaitmeninimą, judumą kaimo vietovėse ir pažangiųjų miestų plėtrą, ir į pagalbą šeimos ūkiams pasinaudoti inovacijomis ir naujomis technologijomis;

Priimantieji regionai

14. pripažįsta, kad didmiesčių vietovėse aplink didžiuosius miestus migracijos lygis yra teigiamas ir jiems būdingas gyventojų judėjimas iš kaimo į miestus dėl vis labiau urbanizuotos užimtumo augimo modelių koncentracijos;

15. taip pat pažymi, kad regionus, kuriuose gyvena daug žmonių, turinčių aukštąjį išsilavinimą, ir kuriuose aukštą išsilavinimo lygį turintiems asmenims suteikiama daugiau užimtumo galimybių, mažiau veikia gyventojų skaičiaus mažėjimo procesas;

16. pabrėžia, kad žinių ekonomikos sektoriai prisideda prie regionų vystymosi ir siūlo aukštą socialinio kapitalo, tinklų ir technologijų lygį; pripažįsta, kad novatoriška ekonominė veikla paprastai vyksta technologiškai pažangesniuose regionuose, kuriuose lengviau prieinamas pakankamas pažangių įmonių aglomeracijų kiekis;

17. kita vertus, pabrėžia, kad per didelis gyventojų susitelkimas tam tikrose miestų teritorijose jau sukėlė neigiamą šalutinį poveikį, pvz., spūstis, didėjančias būsto ir transporto išlaidas, taršą, nepakankamą vandens prieinamumą, atliekų tvarkymo problemas, dideles energijos sąnaudas, gyvenimo kokybės pablogėjimą ir miesto plėtimąsi, taip pat didelę skurdo ir socialinės atskirties riziką ir tam tikrų gyventojų grupių patiriamą neužtikrintumą; pabrėžia, kad būtent dėl šio neigiamo poveikio vietos valdžios institucijos negali teikti paslaugų visiems miesto vietovių gyventojams; įspėja apie tam tikrą neigiamą didelės gyventojų santalkos miesto teritorijose poveikį visuomenės sveikatai, kurį atskleidė COVID-19 pandemija;

18. pažymi, kad migracija daro tiesioginį poveikį miestų integracijai, todėl reikia pritaikyti politinius sprendimus ir paramos priemones įvairiems teritoriniams kontekstams; šiuo atžvilgiu primena, kad ekonominiai migrantai sumoka daugiau mokesčių ir socialinių įmokų, nei gauna asmeninių piniginių išmokų; pabrėžia, kad reikia stiprinti įtraukties politiką ir remti vietos ir regionų valdžios institucijas šioje srityje;

Tinkamas atsakas: demografinio nuosmukio problemos sprendimo būdai

19. pabrėžia tokių dabartinių iniciatyvų, kaip Europos inovacijų partnerystė vyresnių žmonių aktyvumo ir sveikatos srityje, iniciatyva „Kasdienį gyvenimą palengvinanti aplinka“ ir Europos inovacijos ir technologijos instituto (EIT) žinių ir inovacijų skaitmeninėje ir sveikatos srityse bendruomenės, svarbą; ragina Komisiją sprendžiant Europos regionuose kylančias demografines problemas atsižvelgti į jau sukurtus sprendimus įgyvendinant šias iniciatyvas, skirtus prisitaikyti prie demografinių pokyčių; pabrėžia, kokia svarbi Europos mokymosi visą gyvenimą kvalifikacijų sandara, skirta švietimui ir mokymui vietovėse, kurioms kyla gyventojų skaičiaus mažėjimo grėsmė, remti;

20. pabrėžia, kad vietos, regionų ir nacionalinės valdžios institucijos, profesinės asociacijos ir NVO yra būtinos siekiant nustatyti ir įvertinti specifinius investicijų į judumą, teritorinį prieinamumą ir pagrindines paslaugas poreikius kaimo ir miesto vietovėse ir taip išlaisvinti atitinkamų vietovių potencialą, įskaitant ekonomines, socialines ir demografines tendencijas; todėl mano, kad jos turėtų atlikti lemiamą vaidmenį aktyviai dalyvaudamos rengiant vietos bendruomenių inicijuotas teritorines strategijas; pabrėžia, kad, siekiant pakeisti demografines tendencijas, svarbu, kai įmanoma, skirti konkretų biudžetą atitinkamoms ES programoms ir atlikti viešosios politikos demografijos srityje poveikio vertinimus; atkreipia dėmesį į tai, kad teritorinis požiūris į ES priemones, pvz., tvarią miestų plėtrą, bendruomenės vadovaujamas vietos plėtros strategijas ar integruotas teritorines investicijas (ITI), galėtų būti naudinga priemonė siekiant išlaikyti ir kurti darbo vietas, gerinti regiono patrauklumą ir didinti paslaugų prieinamumą vietos lygmeniu; pripažįsta didelį žiedinės ekonomikos ir bioekonomikos potencialą atgaivinant šias sritis ir ragina teikti individualiai pritaikytą techninę pagalbą, siekiant padėti vietos ir regionų valdžios institucijoms rengti ir įgyvendinti šias strategijas, be kita ko, taikant dalyvaujamuosius metodus, įtraukiant vietos suinteresuotuosius subjektus, socialinius partnerius ir pilietinę visuomenę;

21. pažymi, kad reikia parengti Europos kaimo darbotvarkę, kuria būtų siekiama gerinti kaimo ir atokių vietovių prieinamumą, patrauklumą ir darnų vystymąsi, kad būtų padarytas teigiamas poveikis sklandžiam tiekimo grandinės ir vidaus rinkos veikimui; pažymi, kad šių sričių prieinamumą ir patrauklumą galima padidinti verslininkams ir MVĮ suteikiant galimybę gauti kapitalo ir investuojant į inovacijų ekosistemas, siekiant remti žinių kūrimą ir technologijų sklaidą, taip pat teikiant kokybiškas viešąsias ir pagrindines paslaugas, užtikrinant skaitmeninimą, be kita ko, mažosioms įmonėms, skaitmenines inovacijas ir skaitmeninį junglumą bei aukštos kokybės transporto paslaugas; mano, kad vietos ir regionų valdžios institucijos turėtų nustatyti, kaip tinkamai teikti paslaugas efektyviausiu įmanomu būdu, ir kad, siekiant patenkinti konkrečius kaimo ir atokių vietovių poreikius, turėtų būti naudojama „tinkamumo kaimui“ koncepcija, daugiausia dėmesio skiriant politikos įgyvendinimui ir tinkamų sprendimų parengimui;

22. pakartoja, kad transporto tinklai gali atlikti lemiamą vaidmenį sprendžiant demografinių pokyčių problemą ir stabdant gyventojų skaičiaus mažėjimą, tuo tikslu stiprinant kaimo ir miesto regionų junglumą, be kita ko, investuojant į viešąjį transportą ir kitas judumo paslaugas kaimo vietovėse; atsižvelgdamas į tai pabrėžia, kad svarbu gerinti transporto infrastruktūrą, be kita ko, palaikant ir atgaivinant esamas transporto jungtis ir užtikrinant jungtis su TEN-T, kurie yra ypač svarbūs kaimo, periferiniuose, salų ir atokiausiuose regionuose, remiant perėjimą prie tvarių ir pažangių transporto tinklų ir stiprinant transporto sistemų sąveikumą pagal Darnaus ir išmanaus judumo strategiją;

23. laikosi nuomonės, kad tvarus kaimo turizmas galėtų atlikti labai svarbų vaidmenį sprendžiant gyventojų skaičiaus mažėjimo problemą ir skatinant darbo vietų kūrimą bei ekonominį ir demografinį kaimo vietovių įvairinimą;

24. pripažįsta, kad į kaimo regionų poreikius ir jiems kylančius iššūkius, įskaitant susijusius su klimato kaita, būtina atsižvelgti pereinant prie neutralaus poveikio klimatui ir tvaraus bei išmanaus judumo pagal Žaliojo kurso tikslus; be to, mano, kad šios investicijos sudarys sąlygas sąžiningam ir lygiateisiam perėjimui prie skaitmeninės ekonomikos ir skaitmeninės internetinės švietimo sistemos, prieinamos visiems piliečiams, įskaitant pažeidžiamiausius asmenis; šiuo atžvilgiu laikosi nuomonės, kad sanglaudos politika atlieka esminį vaidmenį investuojant į kokybiškas viešąsias ir pagrindines paslaugas;

25. mano, kad ES miestų darbotvarkė, kurioje nustatyti pagrindiniai gyvenimo kokybės gerinimo miestuose prioritetai ir veiksmai, galėtų prisidėti formuojant tinkamas priemones augimui, integracijai, bendradarbiavimui ir naujovėms skatinti bei socialinėms problemoms spręsti; taip pat primygtinai pabrėžia poreikį parengti strategijas, kuriomis siekiama stiprinti žinių ekonomiką ir pažangiąją specializaciją Europos regionuose, be kita ko, vystant žinių tinklus ir teikiant paramą investicijoms į žmogiškąjį kapitalą; pabrėžia miestų ir regionų vaidmenį tiek ištuštėjusiose, tiek per daug gyventojų turinčiose teritorijose; pakartoja, kad miestams ir regionams reikia suteikti daugiau tiesioginių finansavimo galimybių, kad būtų galima įgyvendinti programas vietos lygmeniu, ir ragina kuo labiau išnaudoti Europos miestų iniciatyvą;

26. pabrėžia, kad sanglaudos politika turėtų padėti geriau integruoti moteris į regionų ir miestų plėtros politikos planavimą, kad būtų kuriami visiems tinkami lyčių požiūriu įtraukūs miestai ir bendruomenės; be to, mano, kad ESF+ investicijomis turėtų būti skatinamos moterų ir vienišų tėvų, kuriems sunku rasti darbą, įsidarbinimo galimybės, turėtų būti užtikrintas įperkamas vaikų priežiūros paslaugas teikiančių įstaigų finansavimas ir remiamos jaunos šeimos; primena, kad taip pat turėtų būti atsižvelgiama į vaikų, kuriais rūpinasi šeimos narys arba kurie gyvena vieni, kol tėvai dirba užsienyje, poreikius teikiant konsultavimo paslaugas, suteikiant galimybę gauti būstą, sveikatos priežiūrą ir švietimą; taip pat pabrėžia šeimai palankių teisės aktų, kuriais sudaromos sąlygos lengviau pasiekti tinkamą profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyrą, svarbą;

27. pabrėžia, kad investicijomis taip pat turėtų siekiama remti jaunimą, vyresnio amžiaus žmones, neįgaliuosius ir kitas pažeidžiamas grupes jiems patekus į darbo rinką arba joje liekant, ir padėti jiems rasti kokybišką darbą, ypatingą dėmesį skiriant mažiausiai apgyvendintoms kaimo ir atokioms vietovėms; mano, kad taip pat reikėtų išnagrinėti galimybę rengti specialius mokymus siekiant propaguoti gerovės ekonomikos koncepciją ir sveiko bei aktyvaus senėjimo metodus;

28. primena, kad sprendžiant demografines problemas taip pat turėtų būti atsižvelgiama į etninių mažumų poreikius;

29. primena, kad reikia strategijų, kuriomis būtų siekiama pakeisti darbo jėgos migracijos tendencijas ES, nacionaliniu ir regioniniu lygmenimis; ragina vietos regionines, nacionalines ir ES valdžios institucijas parengti politiką, kuria būtų didinamas jų regionų patrauklumas įsidarbinimo galimybių požiūriu, ir spręsti protų nutekėjimo išsiunčiančiuose regionuose problemą vykdant prevenciją, švelninant jos poveikį ir tinkamai reaguojant, be kita ko, pasitelkiant sanglaudos politikos teikiamas priemones; atsižvelgdamas į tai pabrėžia, kad įvairiose valstybėse narėse jau yra keletas iniciatyvų, pvz., paskatos darbuotojams, turintiems labai specializuotų įgūdžių, kuriomis siekiama protų nutekėjimą paversti protų įtekėjimu atitinkamuose regionuose;

30. pabrėžia, kad COVID-19 sveikatos krizė skirtingai paveikė visas valstybes nares ir regionus ir gali lemti naujas demografinių srautų tendencijas; atsižvelgdamas į tai primena, kad papildomi ištekliai, kurie ERPF ir ESF teikiami pagal REACT-EU, nors tai tik laikina priemonė, kuria siekiama užtikrinti patikimą ir tvirtą ES ekonomikos atsigavimą po krizės, galėtų labai padėti išlaikyti žmonių užimtumą ir kurti naujas darbo vietas vietovėse, kur kyla gyventojų skaičiaus mažėjimo rizika, be kita ko, remiant MVĮ ir savarankiškai dirbančius asmenis; palankiai vertina tai, kad pradėtos taikyti lanksčios darbo sąlygos, įskaitant nuotolinį darbą ar sutrumpintą darbo laiką, ir pabrėžia, kad ši parama turi būti teikiama nediskriminuojant;

31. šiuo atžvilgiu primena, kad pandemija išryškino skaitmeninimo svarbą visose ekonomikos srityse mažinant socialinių kontaktų ribojimo ir judėjimo laisvės ribojimo padarinius, taip pat sudarant palankesnes sąlygas sveikatos stebėsenai arba nuotolinėms konsultacijoms ir teikiant sveikatos priežiūros paslaugas retai apgyvendintose vietovėse arba vietovėse, kuriose susiduriama su gamtinėmis ar demografinėmis problemomis; mano, kad tokias atsirandančias galimybes reikėtų išnaudoti kuriant naujas darbo vietas vietovėse, kuriose yra daug vyresnio amžiaus gyventojų;

32. atkreipia dėmesį į dažnesnį nuotolinio darbo paplitimą COVID-19 krizės metu ir mano, kad tai gali būti naudinga priemonė siekiant pakeisti gyventojų skaičiaus mažėjimo tendencijas kaimo vietovėse, sudarant sąlygas jauniems išsilavinusiems žmonėms pasilikti vietovėse, kurias jie priešingu atveju paliktų; ragina Komisiją ir valstybes nares apsvarstyti, kaip nuotolinis darbas galėtų paveikti būsimą judumą ES viduje ir suvokimą apie įvairių regionų patrauklumą;

Politikos rekomendacijos

33. ragina Komisiją pasiūlyti demografinių pokyčių strategiją, grindžiamą šiais pagrindiniais elementais: deramos darbo sąlygos, profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyra, politikos priemonių, kuriomis remiama ekonominė veikla ir užimtumas, teritorinis aspektas, tinkamas visuotinės svarbos socialinių paslaugų teikimas visose teritorijose, efektyvus vietos viešasis transportas ir tinkama išlaikomų asmenų priežiūra bei ilgalaikė priežiūra, ypatingą dėmesį skiriant naujoms darbo formoms ir jų socialiniam poveikiui;

34. primygtinai ragina valstybes nares ir regionų valdžios institucijas įgyvendinti integruotą požiūrį į demografinių problemų sprendimą taikant sanglaudos politikos priemones ir ragina skatinti pažangiuosius kaimus ir kitas paskatų programas, kuriomis siekiama išlaikyti gyventojus ir pritraukti jaunimą į kaimo ir pusiau kaimiškas vietoves;

35. primena, kad pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę bus teikiama didelio masto finansinė parama, kad valstybių narių ekonomika taptų atsparesnė ir geriau pasirengusi ateičiai, ir primygtinai ragina, kad valstybės narės, atsižvelgdamos į konkrečias aplinkybes, savo nacionaliniuose ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose pasiūlytų priemonių demografinių pokyčių, visų pirma pažeidžiamiausiose vietovėse, problemai spręsti; mano, kad vietos ir regionų valdžios institucijos turi aktyviai dalyvauti rengiant šiuos planus, nes tai ypač svarbu vertinant planus ir vėliau valstybėms narėms juos administruojant; mano, kad turėtų būti plėtojama sanglaudos politikos ir „Next Generation EU“ programų sąveika siekiant užtikrinti visapusiškesnį požiūrį į demografines problemas;

36. pabrėžia Teisingos pertvarkos fondo (TPF) ir jo įgyvendinimo mechanizmo, kuriuo siekiama remti bendruomenes, nukentėjusias nuo energetikos pertvarkos, svarbą prisidedant prie naujų galimybių kaimo ir poindustrinėms vietovėms kūrimo ir gyventojų skaičiaus mažėjimo rizikos mažinimo; mano, kad šiuo atžvilgiu reikėtų remti vietos ir regionų bendradarbiavimo iniciatyvas;

37. pakartoja, kad demografiniai pokyčiai yra vienas svarbiausių ES uždavinių ir kad jam spręsti turėtų būti teikiama pirmenybė rengiant ir įgyvendinant programas; atsižvelgdamas į tai primena, kad vienas iš pagrindinių ERPF ir Sanglaudos fondo reglamente dėl kitos daugiametės finansinės programos (2021–2027 m.) nustatytų tikslų yra remti miesto ir kaimo vietoves, turinčias geografinių ar demografinių trūkumų, o valstybės narės turi skirti ES finansinę paramą projektams, kuriais atitinkamuose regionuose skatinamas aplinkos požiūriu tvarus ir socialiai įtraukus ekonomikos vystymasis; šiuo atžvilgiu primena, kad konkreti parama turėtų būti skiriama NUTS 3 lygio vietovėms arba vietos administracinių vienetų grupėms, kuriose gyventojų tankis yra mažesnis nei 12,5 gyventojų viename kvadratiniame kilometre arba kurių metinis vidutinis gyventojų skaičiaus mažėjimas 2007–2017 m. laikotarpiu viršija 1 proc., kurioms turėtų būti taikomos konkrečios regioninės ir nacionalinės politikos priemonės siekiant užtikrinti geresnį fizinį ir IRT junglumą, pagerinti socialinių paslaugų prieinamumą ir kokybę, skatinti verslininkystę ir galimybes kurti kokybiškas darbo vietas pasitelkiant sanglaudos politikos priemones; palankiai vertina naują ERPF ir Sanglaudos fondo reglamento straipsnį, kuriame raginama parengti nacionalinius planus dėl paramos regionų ir vietos teritorijoms, kuriose nuolat mažėja gyventojų skaičius;

38. ragina valstybes nares labiau sutelkti ESF ir TPF išteklius ir juos derinti su nacionalinėmis ir vietos investicijomis, siekiant kovoti su socialine atskirtimi, energijos nepritekliumi ir materialiniu nepritekliumi, veiksmingai kovoti su skaitmenine takoskyra ir skaitmenine atskirtimi, ypač kaimo vietovėse, tarp jaunimo, vyresnio amžiaus asmenų ir neįgaliųjų, taip pat užtikrinti galimybę naudotis skaitmeninėmis priemonėmis ir programomis bei prieinama ryšių infrastruktūra; todėl ragina sukurti prieinamų ir įperkamų galimybių įgyti skaitmeninių įgūdžių tokiu būdu, kuris būtų pritaikytas vyresnio amžiaus žmonių poreikiams; pažymi, kad daugiau galimybių sėkmingai įgyvendinti šias iniciatyvas atsiras tuo atveju, jei jos bus susietos su galimybėmis vykti kartų mainams; šiuo atžvilgiu mano, kad skaitmeninimo, robotizavimo ir dirbtinio intelekto potencialas galėtų būti toliau tiriamas ir skatinamas, kartu užtikrinant aukštus etikos standartus ir sustiprinant įtrauktį, siekiant pagerinti vyresnio amžiaus žmonių savarankiškumą ir gyvenimo sąlygas bei sveikatą;

39. pakartoja, kad reikia daugiau vieta pagrįstų ir integruotų sanglaudos politikos metodų, bendros žemės ūkio politikos nacionalinių strateginių planų ir nacionalinių ekonomikos gaivinimo strateginių planų, siekiant lengviau, bet kartu ir patikimai, valdyti finansinius išteklius ir kuo labiau padidinti įvairių ES fondų ir integruotų priemonių sąveiką; pabrėžia, kad reikia stiprinti administracinius gebėjimus mažinti biurokratizmą ir užtikrinti nuoseklius teisės aktus viso projekto įgyvendinimo proceso metu bei teikti tikslingą techninę pagalbą visais etapais;

40. ragina valstybes nares vykdyti 2021–2027 m. sanglaudos politikos programavimo ir įgyvendinimo procesą, visapusiškai laikantis partnerystės principo, ir savo partnerystės susitarimuose atsižvelgti į konkrečius regionų, kuriuose esama demografinių kliūčių, poreikius; pabrėžia, kad svarbu teikti pirmenybę regionų ir subregionų poreikiams, įskaitant demografinius ir migracijos aspektus bei teritorines (miesto ir kaimo) problemas; mano, kad šias strategijas turėtų lydėti teritorinio ir demografinio poveikio vertinimai, kurie būtų vykdomi lygiagrečiai su ekonominio, socialinio poveikio ir poveikio aplinkai vertinimais; ragina Komisiją stebėti ir prireikus užtikrinti visapusišką Partnerystės elgesio kodekso įgyvendinimą, nes tai gali padėti padidinti sanglaudos politikos lėšų įsisavinimo lygį, kartu užtikrinant geresnę projektų kokybę;

41. ragina valstybes nares atsižvelgti į įvairias demografines problemas rengiant savo nacionalinius ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus, savo nacionalinę vystymosi politiką, ilgalaikes darnaus vystymosi strategijas ir pritaikytas sanglaudos politikos programas, susijusias su Europos semestro tikslais, siekiant užtikrinti tinkamą finansavimą, skirtą gyventojų skaičiaus mažėjimo problemai spręsti ir neigiamoms tendencijoms pakeisti bei teritoriniam patrauklumui didinti;

42. ragina vietos, regionų ir nacionalines valdžios institucijas regionuose, kuriems gresia gyventojų skaičiaus mažėjimas, sutelkti investicijas į tai, kaip skatinti jaunas šeimas įsikurti tuose regionuose, taip pat į visuotinį kokybiškų paslaugų ir infrastruktūros prieinamumą, dalyvaujant MVĮ ir paslaugų valdymo įmonėms, ir daugiausia dėmesio skirti darbo vietų kūrimui, visų pirma jaunimui, darbuotojų perkvalifikavimui, verslumo sąlygų sudarymui ir MVĮ rėmimui; ragina valstybes nares sustiprinti savo paramą šiam tikslui; mano, kad investicijos į visų lygių švietimą, įskaitant ikimokyklinį ugdymą, įperkamas, prieinamas ir sąžiningas judumo paslaugas, vaikų priežiūros įstaigas siekiant skatinti moterų dalyvavimą darbo rinkoje, ir mokymąsi visą gyvenimą yra prioritetinės svarbos, visų pirma kaimo vietovėse ir atokiausiuose regionuose; mano, kad ypač svarbu sudaryti tinkamas sąlygas jaunimui likti šiuose regionuose ir mažinti mokyklos nebaigiančių jaunuolių skaičių, siūlant jiems patrauklias švietimo, mokymosi, kvalifikacijos kėlimo ir perkvalifikavimo galimybes vietos ir regiono lygmeniu, įskaitant skaitmeninius įgūdžius, mokantis klasėje ar nuotoliniu būdu, kad jie būtų skatinami studijuoti šiuose regionuose; supranta, kad įgyvendinant šį siekį regionams reikės bendros Sąjungos ir valstybių narių paramos;

43. ragina labiau remti regionus, kuriuose sparčiai didėja gimstamumas, tokius kaip Majotas ar Prancūzijos Gviana, skiriant tinkamas lėšas nuolatiniam pakankamų ir kokybiškų pagrindinių paslaugų teikimui užtikrinti, visų pirma švietimo, sveikatos priežiūros ir transporto sektoriuose;

44. mano, kad tikslinga įtraukti regionų ir vietos valdžios institucijas į ilgalaikes bendradarbiavimu grindžiamo valdymo ir planavimo iniciatyvas įvairiais lygmenimis; prašo Komisijos ir valstybių narių skleisti gerąją patirtį, susijusią su tokio pobūdžio valdymo ir planavimo priemonių taikymu ir nauda, siekiant remti policentrinį vystymąsi, ir naudotis teritorinio poveikio vertinimais toliau formuojant ES ir nacionalinę politiką, darančią poveikį demografiniams pokyčiams; atsižvelgdamas į tai, pakartoja, jog labai svarbu, kad regionai aktyviai ir faktiškai dalyvautų planuojant ir valdant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę, kad būtų padidintas priemonės veiksmingumas;

45. mano, kad inovacijos ir moksliniai tyrimai gali turėti teigiamą šalutinį poveikį regioniniu lygmeniu; ragina regionų ir nacionalinio lygmens politikos formuotojus pasinaudoti naująja Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemone bei ERPF ir investuoti į plačiajuosčio ryšio plėtrą siekiant paskatinti skaitmeninę ir žiniomis grindžiamą ekonomiką, taip pat į išteklių, kokybiškų viešųjų paslaugų ir paskatų teikimą, siekiant išlaikyti aukštos kvalifikacijos darbuotojus, kad įvairiuose regionuose būtų plėtojami mokslinių tyrimų centrai, taip padidinant ištuštėjusių vietovių patrauklumą, ypač jauniems talentams ir verslininkams; ragina toliau plėtoti Europos struktūrinių ir investicijų fondų bei programos „Europos horizontas“ ir kitų iniciatyvų, pvz., remiamų Europos inovacijų ir technologijų instituto, sąveiką; be to, mano, kad patraukli

fiskalinė politika verslo investicijoms, taikant mažesnius mokesčių tarifus šeimoms ir fiskalines paskatas darbdaviams bei savarankiškai dirbantiems asmenims, palengvintų darbo vietų kūrimą ir investavimo galimybes; taip pat mano, kad siekiant spręsti gyventojų skaičiaus mažėjimo problemas būtų galima svarstyti priemones, kuriomis jaunos šeimos skatinamos įsigyti pirmąjį būstą, ir užtikrinti didesnį valstybės taisyklių lankstumą;

46. ragina regionus išnaudoti savo konkurencinius pranašumus, kaip nustatyta pažangiosios specializacijos strategijose; rekomenduoja parengti vadinamąsias „oazės strategijas“, daugiausia dėmesio skiriant sėkmingiausiems, gyvybingiausiems ir augantiems sektoriams, išnaudojant vietinį regiono plėtros potencialą; ragina vietos ir regionų valdžios institucijas investuoti į Jaunimo užimtumo iniciatyvą, daugiausia dėmesio skiriant jaunų ir apmokytų darbuotojų pritraukimui, šiuo metu dirbančiųjų išsaugojimui, verslumo skatinimui ir vietos, nacionalinėms bei ES paskatoms; taip pat pabrėžia, kad svarbu remti kartų solidarumą, aktyvų senėjimą ir vadinamosios „sidabrinės ekonomikos“ galimybes skatinančias priemones, kaip svarbų kaimo vietovių politikos pokytį, paverčiant gyventojų senėjimo problemą kaimo vietovių plėtros galimybe;

47. pabrėžia, kad reikia platesnės teritorinės perspektyvos, atitinkančios dokumentą „Naujoji Leipcigo chartija. Siekti bendrojo gėrio pasitelkiant miestų galią skatinti pokyčius“ ir „2030 m. teritorinę darbotvarkę“, siekiant stiprinti antraeilių miestų ir mažesnių miestelių tinklus, kad būtų išnaudotas didelis jų potencialas skatinti teritorinę, ekonominę ir socialinę sanglaudą už jų tiesioginių ribų, užtikrinant glaudesnius miesto ir kaimo ryšius, funkcines sritis ir regionų bendradarbiavimą;

48. ragina Komisiją sprendžiant demografines problemas sutelkti dėmesį į politikos koordinavimą ES lygmeniu klausimais, susijusiais su funkcinio bendradarbiavimo sritimis įvairiais lygmenimis, pvz., tarpvalstybiniu, makroregioniniu ir kaimo bei miesto;

49. primygtinai ragina, kad investicijos būtų sutelktos į informacines ir ryšių technologijas bei žmogiškąjį kapitalą, nes tai gali padėti sumažinti atstumus tarp naudotojų ir pritraukti aukštos kvalifikacijos darbuotojų, kad būtų išvengta skaitmeninės atskirties ir būtų užtikrinta skaitmeninė sanglauda; pabrėžia, kad svarbu finansuoti IRT infrastruktūrą, šių technologijų plėtrą ir pritaikymą MVĮ ir mokykloms kaimo, salų, kalnuotuose ir izoliuotuose regionuose bei pramonės pertvarką vykdančiuose regionuose, be kita ko, naudojantis Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės lėšomis ir apskritai sanglaudos politikos fondų lėšomis; pabrėžia, kad svarbu stengtis šias technologijas regionuose ir valstybėse narėse diegti vienodai ir lygiagrečiai, kad būtų sumažinti patrauklumo skirtumai ir skaitmeninė atskirtis;

50. pripažįsta, kad traukos centrais tapę miestai labiausiai prisideda kuriant regioninius augimo centrus; vis dėlto pabrėžia, kad antraeiliai miestai atlieka itin svarbų vaidmenį vykdant regionų plėtrą, ir šiuo atžvilgiu ragina Komisiją ir valstybes nares praktiškai įgyvendinti suderinto šių miestų vystymosi strategijas;

51. mano, kad savivaldybės turėtų skatinti „atviruųjų inovacijų“ iniciatyvas, pasitelkdamos žinias, kad būtų paspartintas inovacijų procesas ir plėtojamas bendradarbiavimo su atitinkamais partneriais ir suinteresuotaisiais subjektais metodas, siekiant sukurti regionines inovacijų ekosistemas;

52. pabrėžia mėlynosios ekonomikos potencialą pakeisti neigiamą demografinę tendenciją mažose salose ir periferiniuose jūrų regionuose ES; pabrėžia, kad tinkamai įgyvendinama mėlynosios ekonomikos veikla, jei būtų atidžiai stebima, kad būtų sušvelnintas neigiamas išorinis poveikis aplinkai ir padidinta socialinė ir ekonominė nauda visai vertės grandinei, įskaitant smulkųjį verslą, atokias teritorijas ir vietos gyventojus, galėtų padėti kovoti su gyventojų skaičiaus mažėjimu pietiniuose Europos regionuose ir prisidėti perkeliant dalį pajamų iš pakrančių miestų į kaimus, kad būtų padidinta socialinė įtrauktis ir pasiekti Europos žaliajame kurse nustatyti tikslai;

53. rekomenduoja, jei reikia, persvarstyti švietimo ir mokymo sistemas valstybėse narėse, be kita ko, parengiant švietimo trajektorijas profesijoms, kurios yra suderinamos su nuotoliniu darbu, derinant su politika, kuria siekiama užkirsti kelią nuolatiniam protų nutekėjimui iš išsiunčiančiųjų regionų; primygtinai ragina naudotis vietos ir regioniniais pranašumais, taip pat vystyti vietos ekonomines ir socialines priemones bei pritaikytus sprendimus, siekiant ne tik užkirsti kelią protų nutekėjimui, bet ir pakeisti šį reiškinį priešingu; mano, kad profesinis rengimas ir mokymas, įskaitant darbo jėgos judumą, gali būti veiksmingas būdas įgūdžiams ir profesinei patirčiai perduoti, darbuotojų įgūdžiams pagerinti ir jų atsparumui sparčiai besikeičiančioje darbo rinkoje sustiprinti, o tai padėtų išvengti protų nutekėjimo; ragina regionų ir vietos valdžios institucijas sudaryti sąlygas lengviau gauti dvigubą išsilavinimą, kad būtų lengviau pereiti iš švietimo sistemos į darbo rinką;

be to, mano, kad reikia skatinti visos Europos „diasporos strategijas“, kuriomis siekiama paskatinti sugrįžti į „patrauklesnį“ regioną išvykusius asmenis, daugiausia dėmesio skiriant žemės ūkio ir kaimo ekonomikos programų aukštųjų mokyklų studentams, kurie turėtų būti skatinami po studijų grįžti į savo regioną siekiant prisidėti prie atitinkamų išsiunčiančiųjų regionų ekonominio gyvybingumo;

54. ragina Komisiją užtikrinti, kad iniciatyva dėl ilgalaikės kaimo vietovių vizijos apimtų praktinius sprendimus ir paramos priemones su periferinėmis teritorijomis ir demografiniais pokyčiais susijusioms problemoms spręsti; mano, kad ši ilgalaikė kaimo vietovių vizija turėtų tapti tikra Europos kaimo darbotvarke su realiais ir konkrečiais tikslais, kurią projektuojant ir įgyvendinant dalyvautų visi atitinkami regionų ir vietos subjektai; taip pat mano, kad į ją turėtų būti įtraukta lyčių aspekto integravimo strategija ir poveikio vertinimo priemonės; ragina Komisiją, suderinus su valstybėmis narėmis ir vietos bei regionų valdžios institucijomis, pasiūlyti naują susitarimą dėl demografinės padėties ES kaip daugiapakopį politikos metodą, kuriuo remiantis būtų įgyvendinta Europos demografinių tendencijų strategija; mano, kad demografiniai klausimai, įskaitant gyventojų skaičiaus mažėjimą ir senėjimą, turėtų būti viena iš Konferencijos dėl Europos ateities temų;

o

o o

55. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai, Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui, Regionų komitetui ir valstybių narių nacionaliniams bei regioniniams parlamentams.